

Άρειος Πάγος 164/1986, Τμ. Β'

Πηγή: Ε.Ε.Δ. 45/86 σελ. 887, ΝοΒ 35/87 σελ. 515

Περίληψη: Εργατικό ατύχημα συνιστά και η μετά την εκδήλωση της νόσου εξακολούθηση της ίδιας εργασίας, που προσέφερε ο εργαζόμενος υπό κανονικές συνθήκες, αν αυτή η εργασία, ως πρόσφορη αιτία, επέφερε επιδείνωση της νόσου. - Υποχρέωση του εργοδότη να διαρρυθμίζει τα της εργασίας κατά τρόπο που να προστατεύεται η ζωή και η υγεία του μισθωτού. - Ο κύριος ναυτικής επιχειρήσεως μπορεί να ασφαλισθεί και εναντίον του κινδύνου στο εργατικό ατύχημα. - Πότε απαλλάσσεται ο ασφαλιστής.

Κυριότερες διατάξεις: Ν. 551/1915 άρθρ. 1, 2, 3 Α.Κ. άρθρ. 288, 662 Ν. 3316/1958 άρθρ. 257, 274.

Απόφαση Δικαστηρίου

Προεδρεύων ο Αρεοπαγίτης κ. ΙΩΑΝΝ. ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

Εισηγητής ο Αρεοπαγίτης κ. ΣΑΜ. ΣΑΜΟΥΗΛ

Δικηγόροι οι κ.κ. Σπυρ. Δρομάζος, Γ. Τριανταφύλλου

Από τα άρθρα 1, 2 και 3 του ν. 551/1914, που κωδικοποιήθηκε με το β.δ. της 24 Ιουλίου-25 Αυγούστου 1920 και εφαρμόζεται κατά το άρθρο 66 του ν. 3816/1958 και σε ατυχήματα ναυτικών, προκύπτει ότι εργατικό ατύχημα συνιστά και η μετά την εκδήλωση νόσου του εργαζομένου εξακολούθηση της ίδιας εργασίας που προσέφερε με κανονικές συνθήκες, αν αυτή ως πρόσφορη αιτία επέφερε την επιδείνωσή της, γιατί η εξακολούθηση της ίδιας εργασίας μετά την εξασθένηση των δυνάμεών του, δημιουργεί συνθήκες οι οποίες, παρόλο ότι προηγουμένως ήταν κανονικές, γίνονται μετά τον κλονισμό της υγιεινής καταστάσεως του εργαζομένου ασυνήθιστες και εξαιρετικές, δηλαδή αποτελούν βίαιο συμβάν, ενόψη και των διατάξεων των άρθρων 288 και 662 Α.Κ., με τις οποίες επιβάλλεται στον εργοδότη η εκπλήρωση των υποχρεώσεών του από τη σύμβαση εργασίας σύμφωνα με την καλή πίστη και ιδιαίτερα η ρύθμιση της εργασίας κατά τρόπο, ώστε να προστατεύεται η ζωή και η υγεία του εργαζομένου (Ολ.Α.Π. 937/1975). Εξάλλου από τα άρθρα 257 επ. του ν. 3816/1958, με τα οποία προβλέπεται ασφάλιση κατά των κινδύνων της ναυσιπλοΐας, προκύπτει ότι ο κύριος ναυτικής επιχειρήσεως μπορεί να ασφαλιστεί και εναντίον του κινδύνου από εργατικό ατύχημα. Στην προκείμενη περίπτωση, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση, το δικάσαν Εφετείο δέχτηκε ότι με το 620172/31.12.1980 ασφαλιστήριο η αναιρεσείουσα ασφαλιστική εταιρεία ασφάλισε την αναιρεσίβλητο ναυτιλιακή εταιρεία εναντίον του κινδύνου ναυτεργατικού ατυχήματος αναπηρίας, θανάτου ή ασθενείας των μελών του πληρώματος του ανήκοντος στην πλοιοκτησία της υπό Ελληνική σημαία πλοίου "Μ*", νηολογίου Πειραιώς, αντί ασφαλιστικού ποσού, το οποίο για τους αξιωματικούς του πλοίου ορίστηκε στο ποσό των 300.000 δραχμών. Ότι ο ναυτικός Γ.Μ. ναυτολογήθηκε την 3ην Αυγούστου 1976 στο παραπάνω πλοίο ως πρώτος μηχανικός και με την ιδιότητα αυτή προσέφερε τις υπηρεσίες του μέχρι το Δεκέμβριο 1976, οπότε, κατά το χρόνο που το πλοίο βρισκόταν στο λιμένα Doha της Περσίας, ήτοι σε περιοχή υγρή και ελώδη, προσβλήθηκε από εμπύρετο ελονοσία. Ότι η νόσος αυτή δεν διαγνώστηκε έγκαιρα από τον εργαζόμενο και τον πλοίαρχο, οι οποίοι απέδωσαν την πυρετική κίνηση σε απλό κρουολόγημα και δεν αντιμετωπίστηκε με την κατάλληλη φαρμακευτική αγωγή, ούτε ο ασθενής εξετάστηκε από γιατρό, αλλά συνέχισε να εργάζεται με τις ίδιες όπως και προηγούμενα δυσμενείς από τη φύση του επαγγέλματος του ναυτικού συνθήκες, πραγματοποιώντας μάλιστα και υπερωριακή εργασία για την αναπλήρωση του ελλείποντος ηλεκτρολόγου. Έτσι οι συνθήκες αυτές, έγιναν μετά τον κλονισμό της υγείας του ασυνήθιστες και εξαιρετικές, δηλαδή προσέλαβαν το χαρακτήρα βίαιου συμβάντος. Ότι την 3 Ιανουαρίου 1977 ο ως άνω ναυτικός απολύθηκε λόγω ασθενείας και την επόμενη ημέρα εισήλθε στο θεραπευτήριο του Πειραιώς "Ο Α***", όπου διαπιστώθηκε ότι έπασχε από ελονοσία και ουρολοιμώξη. Ότι μετά από δεκαήμερη θεραπεία εξήλθε από την παραπάνω κλινική, πλην όμως μετά από εννέα ημέρες εισήλθε πάλι στην κλινική Μ***, όπου νοσηλεύθηκε μέχρι την 2 Φεβρουαρίου 1977, ότι στη συνέχεια νοσηλεύθηκε στο Τζάνειο Γενικό Νοσοκομείο Πειραιώς μέχρι την 27 Φεβρουαρίου 1977, όπου διαπιστώθηκε ότι έπασχε από οξεία μορφή οζώδους περιαρτηρίτιδας, αρρώστειας δηλαδή που οφείλεται σε φλεγμονώδη συνδρομή και έχει ως συνέπεια να νεκρώνει τις μικρές και μεσαίες αρτηρίες. Ότι μετά από αυτά αναχώρησε στο Λονδίνο, όπου μέχρι την 15 Μαρτίου 1977 νοσηλεύθηκε στο νοσοκομείο "Marus Hospital" και τέλος την 18 Μαρτίου 1977 απέθανε στο Τζάνειο Γενικό Νοσοκομείο Πειραιώς από καρδιακή κάμψη και οξεία περιαρτηρίτιδα. Ότι η τελευταία πάθηση, παρόλο ότι θεωρείται ότι έχει άγνωστη αιτιολογία, εν τούτοις είναι επιπλοκή της ελονοσίας, η οποία δεν αντιμετωπίστηκε έγκαιρα με την κατάλληλη ιατρική και φαρμακευτική αγωγή και επέφερε την εξασθένηση του οργανισμού του πάσχοντα, ως αποτέλεσμα να συντελέσει στην επιπλοκή που επέφερε το θάνατο. Με βάση τις

άνω παραδοχές ο θάνατος του παθόντα επήλθε από εργατικό ατύχημα. Συνεπώς το δικάσαν Εφετείο, που κατέληξε στην ίδια κρίση και μετά από επικύρωση της πρωτόδικης αποφάσεως, επεδίκασε στην αναιρεσίβλητο, ως ασφαλιστική αποζημίωση, το ποσό των 300.000 δραχμών, δεν παρεβίασε τις άνω διατάξεις και διέλαβε στην προσβαλλόμενη απόφαση πλήρεις και σαφείς αιτιολογίες για την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της ελονοσίας, από την οποία προσβλήθηκε ο ναυτικός κατά τη διάρκεια της εργασίας του στο πλοίο και του θανάτου του από οξεία περιαρτηρίτιδα και καρδιακή κάμψη. Επομένως οι πρώτος και τρίτος λόγω αναιρέσεως που υποστηρίζουν τα αντίθετα, πρέπει να απορριφθούν, ως αβάσιμοι. (...).

Κατά το άρθρο 274 του ν. 3816/1958 στην ασφάλιση κατά του κινδύνου της ναυσιπλοΐας, όπως και η προκείμενη, ο ασφαλιστής δεν απαλλάσσεται από μόνο το γεγονός ότι οι απώλειες και οι ζημιές οφείλονται σε υπαιτιότητα του πλοιάρχου, του πληρώματος ή άλλων προσώπων. Η διάταξη αυτή, με την οποία ο ασφαλιστής δεν απαλλάσσεται και όταν ακόμη ο ασφαλιστικός κίνδυνος οφείλεται σε υπαιτιότητα του πλοιάρχου, δεν τροποποιήθηκε, όπως δέχτηκε και το Εφετείο με την ασφαλιστική σύμβαση. Αντίθετα μάλιστα δέχτηκε ότι με ρητό όρο αυτής ορίστηκε ότι ο ασφαλιστής απαλλάσσεται από την ευθύνη μόνο αν ο θάνατος μέλους του πληρώματος επήλθε από εγκληματική ενέργεια του πλοιάρχου, από τον όρο δε αυτό κατέληξε στην κρίση ότι κατά τη βούληση των μερών η ευθύνη του ασφαλιστού παραμένει ακέραια αν το αποτέλεσμα τούτο δεν δύναται να αποδοθεί σε δόλο, έστω και ενδεχόμενο, του πλοιάρχου αλλά οφείλεται σε αμέλεια αυτού. Για την απόκρουση της αγωγής η αναιρεσείουσα προέβαλε τον ισχυρισμό ότι ο θάνατος του ως άνω ναυτικού επήλθε από υπαιτιότητα του πλοιάρχου, που παρέλειψε να εφοδιάσει το φαρμακείο του πλοίου με κινίνη, παρόλο ότι γνώριζε ότι στην περιοχή του Περσικού κόλπου ενδημεί η νόσος της ελονοσίας και εξανάγκασε, άλλως αποδέχτηκε να εργάζεται ο προσβληθείς από τη νόσο ναυτικός και για την αναπλήρωση του ελλείποντος ηλεκτρολόγου επί 48ωρο χωρίς διακοπή. Τον ισχυρισμό αυτό απέρριψε το Εφετείο, με τη σκέψη ότι τα παραπάνω πραγματικά περιστατικά δεν συνιστούν δόλο του πλοιάρχου, έστω και ενδεχόμενο, η συνδρομή του οποίου όπως προβλέφθηκε με την ασφαλιστική σύμβαση επιφέρει απαλλαγή του ασφαλιστού. Με την κρίση του αυτή το Εφετείο, το μεν ανέλεγκτα εκτίμησε πράγματα, δέχτηκε δηλαδή ότι κατά τους όρους της ασφαλιστικής συμβάσεως η απαλλαγή του ασφαλιστού επέρχεται μόνο αν ο θάνατος του ναυτικού οφείλεται σε δόλο του πλοιάρχου, το δε δεν παρεβίασε, αλλά ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε τα άρθρα 224 του ν. 3816/1958 και 330 Α.Κ. Συνεπώς ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως, με τον οποίο υποστηρίζονται τα αντίθετα, πρέπει να απορριφθεί, ως αβάσιμος. (Επικυρώνει την 178/1984 Εφετ. Πειραιώς).